

Karjalaisten pitäjälehtien seminaari Karjalatalolla Helsingissä

Kuva: Liisa Katajainen

Karjalatalolla 9.2.2019 pidetyn seminaarin kouluttajana ja vetäjänä toimi lappeenrantalainen äidinkielenopettaja FM Kaisu Lahikainen. Hän tarkasteli suomen kielen kehityssuuntia ja karjalaisia murteita. Yhdessä pohdittiin oman lehden toimittamiseen liittyviä hyviä ja ongelmallisia puolia. Tilaisuudessa keskusteltiin vilkkaasti, ideoitiin ja ratkaistiin tehtäviä yhteisvoimin. Kaisu Lahikainen oli etukäteen tutustunut muutamiin pitäjälehtiin ja antoi niistä palautetta. Hän totesi, ettei niissä suurempia virheitä esiintynyt.

Kielen kehittyminen

Lahikaisen mukaan karjalaiset pitäjälehdet eroavat sisällöltään muista lehdistä. Ne henkivät lukijalle läheisyyttä ja lämpöisyyttä. Niiden tekstissä henkilöistä käytetään tuttavallisesti henkilöiden etunimiä. Lehtiin kaivattaisiin murteella kirjoitettuja juttuja. Nykyisissä lehdissä niitä on vähän, tai ne puuttuvat kokonaan. Suomen kieli kehittyy jatkuvasti. Kehityssuunnat näkyvät sananvalinnoissa, rakenteessa, sanavaraston muuttumisena ja englannin

kielen vaikutuksena. Aikaisemmin luettiin paljon ja hitaasti paperista. Nyt tilalle ovat tulleet digitaalimuodossa olevat lehdet. Tekstit voivat sisältää ilmauksia, joita vanhemman ihmisen on vaikea ymmärtää. Toisaalta taas nuoremmat eivät tunnista vanhempien henkilöiden käyttämiä sanoja. Tekstit puhekielistyvät ja sisältävät esim. huu-dahduksia. Suomen kielen lautakunta on purkanut aikaisempia normejaan. Apua ja vinkkejä erilaisiin kielen liittyviin kysymyksiin löytyy runsaasti alan lehdistä ja nettisivuilta.

Mite lehes käytettäis murretekstii?

Vertailimme kaakkois- ja koillismurteita ja tutustuimme eri sanojen avulla niiden piirteisiin. Karjalankannaksella puhuttiin kaakkoismurretta. Venäjän kielen vaikutus näkyy sanoissa. Murteen osaajat käyttävät murretta, mutta sen kirjoittaminen on vaikeaa. Siitä voi saada itselleen jopa harrastuksen ja videoitten avulla oppia murteen puhumista. Saimme tehtäväksemme miettiä, miten entisen kotiseutumme murre näkyisi

lehdessämme. Omaan lehtemme voisi perustaa murteelle vakiopalstan. Kirjoittajia on vaikea saada, mutta onhan lehtemme 70 vuotta vanha. Lehden alkutaipaleella julkaistiin varmasti paljon murrejuttuja. Sieltä voisi etsiä uudelleen-julkaistavia tekstejä. Murteella voisi haastatella henkilöitä, kirjoittaa runoja ja laatia murreristikkoja. Mahdollisuuksia on paljon. Seminaarin osallistujat ideivat niitä pitkän listan.

Otsikoinnin vaikutus lukijaan

Hyvässä otsikossa on tiivistettynä jutun ydin. Siitä pitäisi löytyä jotain näistä kolmesta tai kaikki: yksityiskohtia, draamaa ja konkretiaa. Klikkiotsikko houkuttelee lukijaa, mutta on sekava. On vältettävä liian pitkiä otsikoita ja käytettävä väliotsikoita. Otsikossa pitäisi suosia aktiivimuotoisia verbejä, mutta vältettävä olla-verbiä. Pitäjälehdissä esiintyy pitkiä otsikoita ja pitkiä kirjoituksia. Media liioittelee ja johtaa lukijan harhaan. Otsikko ja jutun sisältö eivät vastaa toisiaan. Otsikkoihin sisältyy nykyaikana markkinoinnin ja talouden keskeisyys. Lukijan on vaikea erottaa mainosta uutisesta.

Suomalainen Kirjallisuuden Seura on aloittanut 1.12.2018 muistitietokruun karjalaisuudesta. Keruu loppuu 30.6.2019. Toisena tehtävänä oli suunnitella lehteen sivu, joka perustuisi asiapohjaiseen henkilöhaastatteluun. Apuna saimme käyttää lomaketta, josta esitettiin runsaasti aihepiirejä. Tehtävä jäi hautumaan useimman mieleen. Kouluttaja toivoi haastattelujen tulosten näkyvän myös lehtien palstoilla. Karjalan Liiton viestintävästava Saija Peltas esitteli liiton teemaa Karjalan lapset ja nuoret. Liiton jäsen seurat voisivat perustaa Karjala-kerhoja. Karjalan Liitto tarjoaa seuroille materiaalia, malleja ja ohjeistusta.

– Liisa Katajainen –

Kuva: Liisa Katajainen

Pääsiäinen Johanneksessa

*Pääsiäinen, valon aika,
meidät valtaa kevään taika,
muistot vievät Karjalaan
Johanneksen maisemaan,
mitä siellä puuhattiin
kun pääsiäistä juhlittiin.*

*Äiti itse teki mämmin
voi sen tuoksu, vielä lämmin
kun kermaa päälle kaadettiin
hyvältä se maistui niin.*

*Munat saatiin keltaisiksi
siihen oli hyvä niksi:
munien kera kiehumään
sipulinkuoret sinne vaan.*

*Lapset pajunvitsat taitto,
koristeluun nauhat laitto,
kilvan lähti juoksemaan
naapuria virpomaan.*

*Ja isä keinun rakensi
lapsillensa iloksi,
se ylös, ylös keinahti
ja tyttöin letit heilahti.*

*Nyt Johanneksen kevätpäivät
kauan sitten sinne jäivät,
muistoissa vain elää saan
niin monet hetket uudestaan.*

– Seija Kahti –

Seuran kevätkokous Piikkiössä

Johannes-Seura ry:n sääntömääräinen kevätkokous pidettiin seuran toimistolla Piikkiössä 6.4.

Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin Paavo Väntsi, sihteeriksi Soile Suomi, pöytäkirjantarkastajiksi Kyösti Vuontela ja Pekka Saaristo. Kokous todettiin sääntöjen mukaisesti kokoonkutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Sihteerin esiteltä vuosikertomuksen keskustelua käytiin mm. seuran jäsenmäärän pienenemisestä. Todettiin kuitenkin, ottaen huomioon jäsenistön luonteen, sen olevan pääasiassa luonnollista poistumaa.

Matkaemäntä Liisa Katajainen kertoi kesän 2018 kahdesta kotiseutumatkasta, ilmoittaen samalla, että tämän kesän toinen suunniteltu matka on peruuntunut vähäisen osanottajamäärän vuoksi.

Entisen Johanneksen kirkon alueella aloitetut rakennustyöt herättivät huolta. Toiminta on pysähtynyt, aidatulla alueella on suuri monttu kivi- ja tiilikasoinen. Korkea risti sekä alttarikivi ovat edelleen paikallaan, mutta pääsy muistomerille on estetty.

Myös jatkosodan sankarihaudan muistomerkin tilanne huolestuttaa. Jos ortodoksikirkko joskus valmistuu,

muuttuuko sankarihauta-alue parkki-paikaksi.

Vuosikertomuksen liitteenä olleisiin toimikuntien kertomuksiin myös tutustuttiin.

Keskustelun päätteeksi seuran toimintakertomus vuodelta 2018 hyväksyttiin.

Taloudenhoitaja Tapio Hänninen esitteli tiivistetysti yhdistyksen tuloslaskelman ja taseen, toden tilinpäätöksen hienoisesti ylijäämäiseksi. Kuultiin myös toiminnantarkastuslausunto, vahvistettiin tilinpäätös sekä myönnettiin johtokunnalle ja toimihenkilöille vastuuvapaus.

Kokouksen päättyttyä osa kokoukseen osallistuneista jäi vielä keskustelemaan ja pohtimaan kotiseututoimikunnan ehdotusta seuran 70-vuotisjuhlavihkoseksi, joka sisältäisi ennen julkaisematonta kuvamateriaalia, ja samalla mahdollisesti toimisi myös Johannesjuhlien ohjelmalehtisenä.

– Soile Suomi –

Kuvat: Liisa Katajainen

✧ Johannesjuhlat Liedossa la 3.8.2019 ✧

TÄSSÄ LEHDESSÄ:

Johannesjuhlat kalenterissa

s. 2

Kirjojen maailmaa

s. 4

Musiikin Viipuria

s. 5

Pääsiäisen perinteitä

s. 8

Rukous kantaa

Rakkaat isovanhempani, mummoni, äijäni, isomummot ja isoäijät. Olen ajatuk-sissani teidän luonanne. Kuvittelen sitä aikaa, jona te elitte Karjalankannaksella. Mitä olen teiltä saanut, mitä geenejä pe-rinyt itselleni? Olenko saanut rakkauden luontoon ja hiljaisuuteen. Rakkauden muhevaan multa- an, johon keväisin saan upottaa käteni. Seurata pienten siemen- ten ihmettä. Seurata kasvua ja toivoa Jumalalta satoa.

Teidän elämänne oli taistelua hal- loja ja katovuosia vastaan. Rakkaat isovanhempani. Toivoisin itselleni sitä sitkeyttä, mitä teidän ankara työnne jokapäiväisen leivän saamiseksi antoi.

Kuinka aika onkaan armoton. Se kulkee eteenpäin, emme voi sitä jarrut- ta- a. Joskus haluaisimme pysäyttää ajan: sellaisena päivänä, kun aurinko paistaa ja elämä hymyilee. Joidenkin päivien taas haluaisimme kulkevan tuulen lailla ohitse, etteivät suru ja vastoinkäymiset ehtisi rinnallemme. Mutta silloin jäi- simme ehkä vaille sitä voimaa ja kestä- vyyttä, minkä vaikeudet, menetykset ja täyttymättömät toiveet meille antavat.

Teille, isovanhempani, oli voiman- lähteenä ikiaikojen Jumala. Rukouksin kylvitte ja kasvatitte. Kiittäen korjasitte aittoihin. Ylhäältä saitte avun ja toivon vaikeinakin aikoina. Luotitte, että on Isä taivaassa, joka pitää huolen teistä.

Kiitos rukouksen lahjasta, joka on kulkenut mukanne sukupolvesta toi- seen, aina tähän päivään asti.

– Ella Heino –

Äitini Helvi Ratian vanhemmat, mum- moni ja äijäni Edla ja Salomon Virjonen Kolmikesälästä.

Oikaisu tutun kuvan kuvatekstiin

Johannes-Seura sai helmikuussa viestin Jaakko Lehtniemeltä, joka oli lukenut lahjaksi saamansa teoksen ”Jäi vain nimi sankarin”. Hänen arvionsa kirjasta oli myönteinen – siitä kiitokset! Mutta yhden seikan Jaakko Lehtniemi halusi korjata. Kirjan takakannessa ja sivulla 161 olevassa sotilaskuvassa ei ole hänen isänsä Erkki Lehtniemi.

Lehtniemeksi nimetty on Simo Homanen. Oikea nimi on ollut jo jon- kin aikaa tiedossa, mutta ei ole vain tätä ennen tullut tehdyksi oikaisua, mitä nyt pahoittelen ja pyydän anteeksi. Miehet nimesi kuvan kirjaan luovuttanut hen- kilö, yli kuusikymmentä vuotta kuvan ottamisen jälkeen. Niiden, jotka ovat hankkineet kirjan ”Jäi vain nimi san- karin”, kannattaisi korjata nimi sivun 161 kuvatekstiin ja kirjan alkuun nimiö- sivulle. Samoin korjauksen voisi tehdä seuralla vielä oleviin myymättömiin kirjoihin.

Simo Homanen kuoli jatkosodan hyökkäys- vaiheessa

Kuten kirjan sivuilla 275 ja 458 on kerrottu, korpraali Simo Homanen kuoli jatkosodan hyökkäysvaiheessa Räisälässä elokuun 17. päivänä 1941 matkalla kenttäsairaalaan. Simo on siunattu Johanneksen sankarihautausmaal- le. Huhtikuussa 1942 rouva **Kaarina Homanen** sai Johanneksen kunnan esikunnalta kirjeen, jossa ilmoitettiin: ”Miehenne ruumis on täällä sankarihau- dassa. Siunaus toimitetaan seuraavassa sankarihautaus- tilaisuudessa, aikaa ei ole vielä määrätty, evankelisluterilainen pappi siunaa.”

Esikunnan oli pidettävä kesäkuuhun 1942 asti huolta elävien lisäksi myös kuolleista, sillä seurakunnan edustajaa ei ollut vielä taakkaa jakamassa. Kirjassa on arvioitu, että todennäköisesti Simo siunattiin kotipitäjässä haudan lepoon toukokuun 10. päivänä pidetyissä san- karihautajaisissa. Ei ole tietoa, kuka oli siunauksen toimittanut evankelislute- rilainen pappi.

Erkki Lehtniemi johti polttoryhmää

Erkki Lehtniemestä ei kirjassa siis ole- kaan kuvaa, mikä on suuri vahinko, sillä häntä me johannekselaiset saamme kiittää siitä, että kotiseudun viimeisistä vaiheista talvisodassa on niin runsaasti

Kuvateksti: Kuvassa edessä vas. Pentti Karhu, Kalevi Leinonen ja Tauno Raininko. Takana vas. Erkki Kujanpää, Uuno Riikonen ja Simo Homanen.

tietoa. Erkki johti yhtä synkän tehtä- vän saaneista polttoryhmistä, joille pe- rääntymisvaiheessa oli määrätty pitäjän mannerkyljen polttaminen. Erkkiä ja **Aaro Stykkiä** lukuun ottamatta ryh- mä koostui iältään 16–18-vuotiaista nuorukaisista. Niin nuorille oli vaikea säilyttää raskasta vastuuta, joten Erkki vain perusteli pojille, että talot oli poltet- tava, ”etteivät piippalakit näissä taloissa huomisiltana lämmittele”.

Itsenäisyyspäivänä 6.12.2015 Helsin- gin Sanomissa oli **Ninni Lehtniemen** kirjoittama artikkeli otsikolla ”Jonkun ne oli poltettava”. Ninni sai artikkelia varten ”Jäi vain nimi sankarin” kannessa olevan kuvan palavasta Kivitokeesta. Sen lehti julkaisi kahden sivun suurui- sena. Kun Ninnin pappa kuoli, ”hänen

pöytälaatikostaan löytyi kirjoitus. Siinä pappa kertoi synkstä tehtävästä, josta hän oli vaiennut koko elämänsä. Eletään talvisodan viimeisiä päiviä, ja Karjala on pian jätettävä.”

Ninnin isä tiesi etsiä tekstiä, ”koska Erkki-pappa oli kertonut kirjoittaneensa sen. Paperipino löytyi kirjoituspöydän laatikosta, kun papan haimasyövän kel- lastama ruumis oli laskettu hautaan.” Ninni itse oli silloin puolitoistavuoti- as ja kulki ympäri rintamamiestaloa, jonka tuvan seinällä oli valokuva si- tä ”toisesta, oikeasta kodista, joka jäi Johannekseen, Viipurinlahden saaris- toon”, Riionsaareen. Kulkiessa Ninni hoki yhtä ainoaa sanaa: pappa, pappa, pappa. Mutta pappaa ei enää ollut.

Sotilaskuva vaikuttava

Itse sotilaskuvasta vielä sen verran, että se on todella vaikuttava. Kuva on otettu 16.6.1940 eli kolme kuukautta talvisodan päättymisen jälkeen. Hyvin mahdollista on, että miehet menivät studiokuvaan talvisodan sotilaspuvuis- saan juuri ennen kuin pääsivät siviiliin. Karjalaisten sotilaiden kohdalla ko- tiuttaminen olisikin väärä termi, sillä ei heillä ollut enää kotia, minne palata.

Kun katsoo miesten tyyniä ja vaka- via kasvoja, niistä on luettavissa kuin runoilijan sanat: ”Koko Karjalan heimo kulkee kotia vailla, Isänmaataan etsien, mieronkiertäjän lailla.” Hirmuinen sota oli vienyt mukanaan aseveljiä, ystäviä ja sukua. Eikä kukaan voinut aavistaa, mitä tulevaisuus oli tuova mukanaan.

– Pirkko Kanervo –

Tapio-veli kotilomalla

Odotetaan juna- a. Kohta puuskuttaisi vanha, turvallinen höyryveturi pienelle pysäkillle vetäen perässään muutamaa kolisevaa matkustajavaunua.

Pieni joukko odottaa juna- a ruos- teisen, paljon nähneen nimikyltin alla. Kyltissä lukee suurin kirjaimin: KIISKINMÄKI. Ryhmän nuorimmai- nen, Ella, toivoo, ettei juna tulisikaan. Näin saisisimme pitää vielä vähän aikaa mieluisan merimiesveljemme lomalla.

”Jäi niin paljon hauskoja asioita teke- mättä”, miettii Ella. ”Souturetkellekään en mahtunut mukaan, kun isommat sis- kot ehtivät veneseen ennen minua. Eikä se pieni tervavene olisi kantanutkaan neljää enempää. Voi miten mukavaa olisi vielä kuunnella veljen reippaita lauluja kitaran säestyksellä. Miten ihmeessä mi- näkin oppisin sitä soittamaan? Sormet eivät mitenkään totelleet, vaikka kuinka yritin.” Sormenpäät vain kipeytyivät ja Tapio nauroi: ”Kyllä sinä vielä opit, kunhan sormesi vahvistuvat.”

Tapio oli ostanut ihmeellisen ka- meran Turusta, jossa palveli meriväen leivissä. Kameraa sanottiin laatikkoka- meraksi. Siihen laitettiin sisään metal- linen rulla, jonka päälle oli pyöritetty keltaista paperia. Siinä luki KODAK. Täytyi olla erityisen tarkka, ettei pyö- rittänyt rullaa liian pitkälle. Kun tuli esiin kaksi vastakkaista nuolen kuvaa, piti pyöritys heti lopettaa. Muuten valo pilaisi rullan sisuksen, eikä tulisi kuvia.

Kiiskinmäen junapysäkillä v. 1952.

Kamerassa oli iso pyöreä silmä ja ta- kaosassa pieni ikkuna, josta sihdattiin kuvattavaa kohdetta. Kun laukaisunap- pulasta painoi, kuului napsahdus. Nyt pitäisi kuvattavien olla tallennettuna siellä jossakin rullan salaperäisissä si- suksissa. Ja kun kaikki kaksitoista kuvaa oli otettu, piti tarkasti pyörittää rulla loppuun niin, ettei laskurissa näkynyt enää numeroita. Sitten vaan vietiin rulla kehitettäväksi valokuvausliikkeeseen, ja valmiita kuvia saatiin ihailla parin viikon päästä.

No, tässä sitä nyt kumminkin seisot- tiin Kiiskinmäellä, kotimme läheisellä pysäkillä. Ahti-veljemme valtuutettiin kameran käyttäjäksi. Hän sai ottaa kuvan muistoksi siskoista ja Tapiosta. Vähän näytti kyllä siltä, että kamera olisi ollut vinksallaan. Kun myöhemmin katselimme kuvia, se osoittautuikin oi- keaksi arvailuksi. Ellen-siskosta näkyi vain puolikas. Minä halusin tietysti hymyillä. Olinhan omasta mielestäni hieno, kun olin saanut tuon pitkän ta- kinkin perinnöksi siskoiltani. Ja päässä nökötti sininen, huopainen patahattu. Leteistä en kyllä yhtään tykännyt. Ne olisin mieluummin antanut leikata polkka- tukaksi. Siihen sain luvan vasta monen vuoden kuluttua.

Jo kuului juna vislaavan mutkan taka- na. Ensin alkoi näkyä taivaalle suikerta- va höyryvana. Sitten ilmestyi näköpiiriin arvokkaasti lähestyvä, musta veturi pe- rässään ruskeita, lautaseinäisiä vaunuja.

Ikkunoista pilkisteli uteliaita matkus- taviaisia. Jarrut kitisivät, kuului sihinää, suhinaa ja pitkä tsiiii. Juna pysähtyi ja veturi sylkäisi kuumaa höyryä sisuk- sistaan. Virkeä junanlähettäjä hyppäsi pysäkin laiturille punainen koppelakki päässään ja lippu kädessään.

Tuli aika erota. Tapio harppasi junan rappusille ja vilkutteli vaunun oves- ta sisaruksilleen. Sieltä hän huikkasi lähtiäisiksi: ”Kirjoitelkaahan kortteja. Syksyllä taas tavataan.”

Junanlähettäjä heilautti merkiksi lippuaan ja hävisi junan viimeiseen vaunuun. Taas kuului suhina ja puh- na veturista, ja se alkoi hitaasti liukua pitkin raiteita seuraavaa pysäkkiä kohti.

Kaihertava ikävä täytti Ellan sy- dänalan. Kunpa syksy tulisi pian.

– Ella Heino –

71. KARJALAISET KESÄJUHLAT
14.-16.6.2019 HÄMEENLINNA

Johannes-kirjaston uusi alku

Lehden viime numerossa selvitin kirjastotoiminnan vaiheita Johanneksessa. Itse asiassa kirjaston varhaisin perustaminen oli seurakunnallista kappelivaihetta ja Johanneksen nimellä toimittiin virallisesti vasta hieman myöhemmin itsenäisenä seurakuntana sekä kuntana.

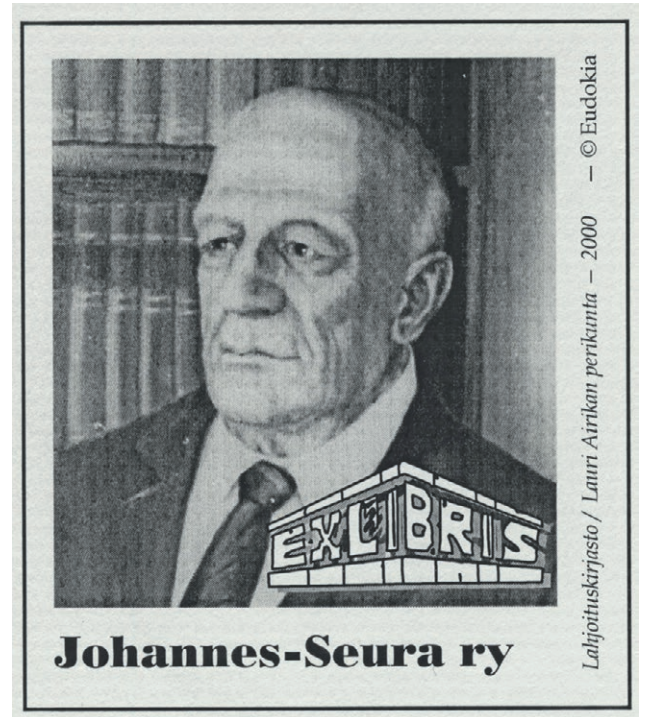
Kesällä 1944 kunnallinen kirjasto-toiminta päättyi ja pitkälle vilkkaalle vaiheelle piirrettiin piste. Tiedustelin, onko evakkokuormissa kulkeutunut yhtään näihin päiviin säilynttä kunnankirjaston tai koulukirjaston lainaa. Toistaiseksi ei ole tullut ainuttakaan sellaista tietoa.

Johannes-Seura oli päässyt 1990-luvun jälkipuolella siirtymään aikaisempaa väljempiin toimisto- ja kokous-

tiloihin. Arkistotavaraa ja esineistöä oli vuosikymmenten varrelta kertynyt ja sitä oli jouduttu säilyttämään osaksi jo muualla kuin omissa tiloissa. Nyt oli mahdollisuus tuoda jotain takaisinkin päin. Vuosituhannen vaihteessa koettiin kuitenkin yllätys, joka antoi uudenlaisen haasteen tilojen riittävyydelle. Lauri Airikan perikunta lahjoitti pitäjäneuvoksen kotikirjastosta lähes 300 teosta seuralle. Se merkitsi kymmeniä

kirjalaatikoita, jotka ensi vaiheessa jouduttiin vain pitämään laatikkotavarana toimiston takaosassa. Lauri Airikka oli menehtynyt 1997 ja teoksia kotikirjastoon oli valikoitunut pitkälti yli 50 vuoden ajalta. Kirjat olivat hänelle elämänmittainen kumppani – tietojen lähde ja harrastuksen kohde.

Seuran puolella alkoi pohdinta siitä, miten lahjoitus saisi arvoisensa jatkovaiheen. Tarvittiin tietenkin tietoa kirjasadosta eli luettelo niistä kaikista. Outi Toivonen tarttui tähän tehtävään ja päätöksenteon avuksi saatiin listaus koko monipuolisesta lahjoituskohteesta. Kirjat haluttiin saada yleisesti nähtäville, ainakin pääosa niistä ja siksi toimistoon tarvittiin uusia ratkaisuja.

Tämä tilanne nopeutti toimiston kalustehankintoja ja suuntasi niitä osin uuteen suuntaan kirjahyllyihin. Seurassa tehtiin päätös avata kirjavalikoimaa käyttöön kirjastona. Outi Toivonen toimi edelleen hankkeen päävetäjänä. Lahjoituskirjoista saatiin keskeinen osa 150 kirjaa hyllyille näkyviin. Ne olivat numeroituja ja kirjoissa oli lisänä Lauri Airikkaan sekä lahjoitukseen liittyvä uusi exlibris. Kirjastolle luotiin pelisääntöjä ja laadittiin lainausvihko. Ensimmäinen merkitty lainaus toteutui maaliskuussa 2002. Johannes-kirjasto oli jälleen toiminnassa, tällä kertaa osana seuran toimiston palvelutehtäviä. Hyllytilojen kasvaessa jatkoksi liitettiin nopeasti seuran omaa kirjavarastoa sekä lisää lahjoituserässä tulleita ja pian oltiin noin 250 kirjan mittakaavassa.

Airikan kirjoista suunnilleen puolet kytkeytyi viime sotien rintamatapahtumiin, sotaa edeltävään ja sodan aikaiseen poliittiseen historiaan tai sodan jälkipyykkeihin. Kirjallisuuden lajina ne ovat osin muistelmia, osin tapahtu-

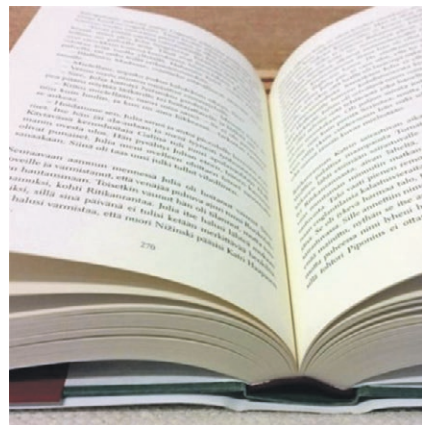
madokumenttia tai tutkimusperusteisia teoksia. Alueellisesti ei rajauduta itäisen Suomen rintamille, vaan skaalaa löytyy Pohjoiselta jäämereltä Kaukasian rinteille Terek- joelle. Toista puolelta hallitsivat karjalaistaustaiset kertojat ja Karjalan alueita koskevat teokset. Tekijänimistä löytyi esimerkiksi Katri Veltheimia, Unto Seppästä, Paavo Rintalaa tai Tauno Nurmela. Santeri Ivalon vanhempia historiapohjaisia teoksia oli kokonainen sarja, niistä Viipurin pamaus on karjalaisteemaa lähimpänä. Karjalaisia kotiseututeoksia oli mukana kauempaakin kuin aivan Viipurin viereltä, esimerkkeinä Kurkijoki tai Sakkola. Yleinen historia tuli kuvatuksi usein elämäkertateosten kautta. Ja täydennyksenä mukaan oli saatu muutakin kertomakirjallisuutta.

Uusi kirjastovaihe oli näin saanut alkunsa ja se on ehtinyt jatkaa kasvuaan. Kirjaston myöhempiin täydennyksiin palataan erikseen.

– Hannu Rastas –

Karjalaisen kirjallisuuden lukupiiri

Vuosina 2017 ja 2018 Karjalan Liiton yhtenä toimintamuotona oli karjalaisen kirjallisuuden lukupiiri. Sitä veti viestintäasiantuntija ja kulttuuritoimittaja YTM Aira Saloniemi. Ryhmässä tutustuttiin eräiden keskeisten karjalaissyntyisten tai Karjala-aiheita käsittelevien kirjailijoiden tuotantoon. Pohdinnan aiheina olivat esimerkiksi teosten teemat, henkilökuvat, rakenteet, kerrontatyyli sekä kirjailijan sijoittuminen kirjallisuuden kenttään. Koska kyse oli harkituista kirja- ja kirjailijapoinnoista, kannattaa ne listata vielä tähänkin omaehtoista tutustumista varten. Tuttuja tekijöitä, mutta ainakin osa valikoituneista teoksista on harvinaisempia tai varhaisempaa tuotantoa. Kaikkein ajankohtaisiin on nyt Lasse Pöystin elämäkertateos.

- Eeva Kilpi *Elämän evakkona* (2004)
- Laila Hirvisaari (aiemmin Hietamies) *Laatokka-sarja, jossa kuusi vuosina 1986-2011 ilmestynyttä osaa.*
- 1. *Pilvissä taivaanlaiva* (nimellä Laila Hirvisaari. Otava, 2011)
- 2. *Maan kämmenellä*
- 3. *Valamon yksinäinen*
- 4. *Jäiden soitto*
- 5. *Valkeat yöt*
- 6. *Valoa kohti*

- Anu Kaipainen *Kaihoja kukkivat käet* (1983) tai *Poimisin heliät hiekat* (2003)
- Eeva-Liisa Manner: esim. *runoteos Mustaa ja punaista* (1954), *Tämä matka* (1956), *näytelmä Varjoon jäänyt unien lähde* (1969)
- Edith Södergranin runoteokset
- Kaari Utrio *Pirita Karjalan tytär* (1973)
- Anja Kauranen, nyk. Snellman *omaelämäkerrallinen Ihon aika* (1997)
- Lasse Pöysti *Sortavalasta Pariisiin* (2000)
- Teemu Keskisarjan *historiateos Viipuri 1918* (2015)
- *Nykytulkintoja Karjala, toim. Outi Fingerroos & Jaana Lipponen, eri tekijöiden artikkeleista koostuva teos*
- Avojaloin, *20 tositarinaa Karjalan Kannakselta*
- *Evakon pitkä vaellus, toim. Anne Kuorsalo* (2014).

Pirut mellastivat Kannaksella

Pasi Klemettisen folkloristiikan alan väitöstudium Mellastavat pirut käsittelee kansanomaisia paholais- ja noituuskäsityksiä Karjalankannaksen ja Laatokan Karjalan tarinaperinteessä. Teoksen on julkaissut Suomalaisen Kirjallisuuden Seura 1997.

Taustana meikäläisille pirutarinoille on Klemettisen mukaan eurooppalainen poltergeist-traditio. Termillä tarkoitetaan mellastavaa olentoa tai henkeä, joka heittelee kiviä ja esineitä ja aiheuttaa meluäänä ja koputuksia. Suomalaisia räyhähenkkiä ovat aikoinaan maininneet, tutkineet tai tutkituttaneet oppilailaan myös mm. Mikael Agricola, H. G. Porthan, Christfrid Ganander, M. A. Castren sekä Julius ja Kaarle Krohn.

Tutkimuksensa aineiston Klemettinen on kerännyt Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kansanrunousarkiston noin 1200 muistiinpanosta. Karjalankannaksen, Laatokan Karjalan ja osittain Etelä-Savon alueilta on kokoelmassa 257 muistiinpanoa. Nämä sijoittuvat 1900-luvun vaihteen agraariyhteisöihin, mutta on kerätty 1930-luvulla.

Klemettisen tutkimuksen mukaan räyhähenkien mellastusta on kuvattu samankaltaisesti: tyypillisesti ilmioon liittyy esineiden lentäminen ja siirtyminen paikasta toiseen sekä ylikuonolliset kuulo- ja tuntuhavainnot. Ovet avautuvat salaperäisesti, kuuluu askeleita tai peitto vedetään nukkujan yltä. Kuokkaniemen ja Hörkön piruja käsittelevissä tarinoissa räyhähengi kiusaa taloon saapuvia laukkuryssä. Tämä ryhmä erosi paikallisväestöstä uskonnon, ortodoksisuuden, huonon suomen kielen ja ammattinsa takia.

Lentävä puukko esiintyy laajalti useissa uskomustarinoissa. Puukko edustaa vaaraa, joka kohdistuu tavallisesti taloon tulevaan vieraaseen. Aiheuttajana pidetään tietoista henkiolentoa.

Johannekselaisen perinteenkerääjän Ulla Mannosen haastattelussa (1938) kerrotaan ns. Hörkön pirusta:

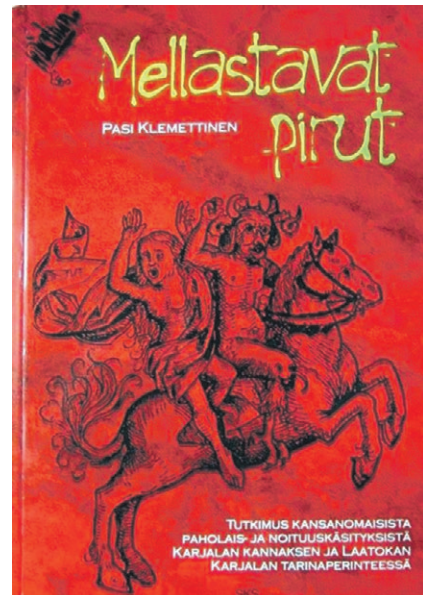
Kerran taas mäni siihen talloo, missä se piru siellä Hörkön kylässä peuhasi, yks harjaukko yöksi. No isäntä taas sanoi sillekii, että ei meillä saa rauhaa pirulta, no harjaryssä sano, että ”Ei minä pirua pelkämä, ottaka vaan”, ja jäi yöksi, alkoi nukkua, nukkui vähän aikaa niin jo alko kolajaa, ukko sanoi ”kah, kolaja vaan”, mutta silloin kun otti se näkymätöin nurkkahyllyltä virsikirjan ja

sillä heitti harjaukkoa, ukko sanoi ”Ka en minä virsiraamattua pelkää”, mutta jo heitti vähän ajan perästä puukolla, ihan vaan puukko lähti itsestään irti seinästä ja sinkosi ukkoa kohdan, mutta silloin ukko lähti. Mutta ukolla kun oli pitkä palttoo päällä niin sen lieve jäi kiireessä oven vällii, ja ukolla ei ollut aikaa katsoa, kun hän sulki oven kiini, niin ukko luuli, että se on piru, joka pitää häntä takin liepäästä kiini, silloin ukko karjasi että ”Päästä irti perkele!”, mutta kun takki ei vaan lähtenyt irti niin silloin ukko otti puukon tupestaan ja leikkasi paltostaan helman poikki ja jätti sen siihen oven vällii, ja itse mäni naapuritalloo ja sanoi että ”kah palton helmasta piti piru vielä kiini minua kun karkuun lähdin, ja ensin puukolla heitti, ja virsiraamatulla nakkeli.”

Klemettinen esittää emeritaprofessori Satu Apon kehittämän uskomustarinoiden juonikaavan: 1. alkutilanne, jossa esitellään henkilöt ja taustatiedot, 2. ristiriita, jossa kuvataan ongelmatilanne ja toimintamallien etsiminen. 3. ratkaisu ja johtopäätökset. 4. kertojan kommentit tarinan opetuksesta / varoituksesta. Ratkaisussa järjestys palautetaan esimerkiksi virkavaltaan – pappiin, poliisiin, tietäjään, noitaan – turvautumalla.

Vuonna 2018 Klemettinen julkaisi tämän väitöskirjan pohjalta teoksen Karjalan räyhähenget (SKS), jossa hän käsittelee piru- ja räyhähengitarinoita, mm. edellä mainittua Hörkön piru -tarinaa. Hän elävöittää tässäkin teoksessa tekstiään käyttämällä autenttisia murteellisia haastatteluja.

– Kaija Sipilä –

Teos Mellastavat pirut on lainattavissa Johannes-Seuran toimistolta.

Musiikkia Viipurin viisii

Jos etsitään yhteistä tekijää musiikkielämän tunnetuille persoonille Pablo de Sarasate, Jean Sibelius, Martti Turunen, Ossi Runne, Martti Talvela, Jaakko Ryhänen ja Jukka-Pekka Saraste, päädytään Viipuriin. Säveltäjiä, kapellimestareita, kuoronjohtajia, oopperavirtuoseja eri aikakausilta. Yllättävintä voi olla esimerkkilistan viimeisten nimien liittäminen vanhaan Viipuriin, mutta selityksenä on ansiokkaan Viipurin musiikkiopiston toiminnan siirtyminen Lahteen jatka-

maan kasvatuksen perinteitä.

Tästä kaikesta tiedettäisiin paljon vähemmän, ellei Sibelius-Akatemian emeritusprofessori **Reijo Pajamo** olisi koonnut laajaa ja tarkkaa musiikkielämän historiaa yksiin kansiin. Jo vuosikymmen sitten Pajamo ihmetteli, ettei moista koostetta ole tehty. Tarttui sitten itse toimeen ja tulokset olivat nähtävissä viime vuonna. Opuksen mittakaavaksi tuli reilut 400 sivua.

Teoksen kannessa on kuva huhtikuulta 1923, **Jean Sibelius** konserttilavalla johtamassa Viipurin musiikkiopiston orkesteria, ohjelmistona hänen omia sävellyksiään. Orkesterinjohtaja **Boris Sirob** pääsi ansioista kanteen mukaan, sillä suuresti hänen uutteruuttaan oli kahden peräkkäisen konsertin toteuttaminen. Paikalliset musiikkipiirit olivat kevään kulttuurihengestä haltioissaan ja olihan se valtakunnallisestikin huomattua tapahtumaa. Lensivätkö lastut Johannekseen asti, emme tiedä. Voimme vain arvailla, onko tällainen erikoiskonsertti vetänyt kuulijoita etelän suunnalta Viipuriin.

Uusi aalto Urkuri Emil Sivorin johdolla

Pajamo kuvailee laveasti musiikkielämän aamunkoittoa, jossa saksalaiset kauppiassuvut sekä urkurit hallitsivat musiikin kieltä yli kahden vuosisadan ajan. Viipuri liittyi tai liitettiin Itämeren

alueen saksalaiseen musiikkikulttuuriin. Teatteritalon myötä kaupungissa alkoi 1830-luvulta lähtien vierailta ulkomaaisia oopperaseurueita, mutta kiintein osa jatkui saksalaisjohdolla vielä useita vuosikymmeniä. Kansallisempi aalto alkoi 1800-luvun lopulla, kun maaseurakunnan urkuri **Emil Sivori** lähti monipuolisella otteella liikkeelle. Kansanmusiikkia keräten ja sovittaten, kuoro toimintaa laajentaen, opetustoimintaa kehittäen Sivori toi uutta ja oli silti kirkkomuusikko, joka perusti Viipuriin lukkar-urkurikoulun. Sieltä nousi eturivin urkureita ja säveltäjiä, kuten **Armas Maasalo** ja **Tauno Äikää**. Viipurilainen orkesteritoiminta sai samoihin aikoihin vahvan sysäyksen, kun kapellimestariksi tuli **Armas Järnefelt**. Suomalaiset säveltäjät pääsivät entistä paremmin esiin ja konserttien ohjelmakin alettiin julkaista suomenkielellä. Jean Sibeliuksen ensi vierailu orkesterinjohtajana toteutui Järnefeltin aikana jo vuonna 1900 konsertissa, jossa esitettiin muun muassa sävelteos Suomen herääminen – nimettiin myöhemmin Finlandiaksi. Konserttiarvostelussa kerrottiin, ettei yleisö innostuksen vallassa olisi lainkaan halunnut poistua salista.

Järnefeltin jälkeen Viipuriin saatiin jatkajaksi nimekkäitä orkesterinjohtajia, kuten **Erkki Melartin**, **Leevi Madetoja** tai **Toivo Kuula**. Lyhyehkön taun jäl-

keen pääroolin otti suomalaistunut Boris Sirob (myöhemmin **Sirpo**), jonka johdolla orkesteritoiminta nousi takaisin näkyvään asemaan. Musiikkiopiston vetäjänä hän vaikutti koko valtakunnan musiikkiosaamiseen. Viipurista levisivät opit ja oppilaat uusiin tehtäviin viimeistään sotavuosien myötä.

Soittojuhilla 100 kuoroa

Kuorot ovat suomalaisten sydäntä lähellä ja viipurilaisilla oli tässäkin asiassa suuri sydän. Paikallisesti kuoroja on listattu toimineen likimain 70. Se tarkoittaa tuhatlukuista harrastajajoukkoa. Siltä pohjalta on ollut varsin luontevaa järjestää laulujuhlia. Hyvää dokumenttia on saatu vuoden 1908 Kansanvalistusseuran laulu- ja soittojuhlista, joilla oli mukana 100 kuoroa eri puolilta maata. Mukana joukossa oli sekakuoro Paimiostakin. Soittokuntia oli esiintymässä parisenkymmentä ja yksi niistä Uuraasta. Viipurin Lauluveikot olivat jo tuolloin hyvässä äänessä, tosin vielä ruotsinkielisellä nimellään.

Viipuria ei helposti osaa ajatella oopperakaupunkina. Operetit olisivat lähempänä eläväisen väestön mielenlaatua. Kuitenkin noita molempia lajeja on kehitetty rinta rinnan. Maailmansotaa ja maamme itsenäistymistä edeltävinä vuosina Viipurissa saivat kantaesityksensä ensimmäinen suomenkielinen operetti Pikku Pyhimys sekä ensimmäinen suomenkielinen ooppera, **Oskar Merikannon** säveltämä Pohjan Neiti. Varsinkin oopperaesityksissä pääsolistit olivat ajan parasta kotimaista tasoa. Oopperamaailma palasi vauhdilla kuuluviin 1928, jolloin Viipurin musiikkiopisto perusti erityisen oopperaluokan. Koulutus merkitsi esityksiä myös ja lyhyessä ajassa valmistuivat Cavalleria rusticana, Trubaduuri, Faust, La Traviata sekä Madame Butterfly. Viimeksi mainitussa oli roolitasolla mukana myös **Heimo Heimola**. Seuraavina vuosina Heimola toimi opiston opettajana, kuten aiheesta on jo ennen kirjoitettu. Operettien esittämisessä viipurilainen teatteriväki oli innolla mukana 1920-

luvulta alkaen, koska niiden ja laulunäytelmien välillä ei ollut kovin suurta eroa.

Urkuri **Emil Louhivuori** ja kuoronjohtaja Heimo Heimola ovat saaneet omat sivut Pajamon teokseen. Johannekseen sukunsa kautta kytkeytynyt oopperalaulaja **Hjalmar Frey** on luonnollisesti musiikkikuvassa mukana, mutta muuten yhteydet jäävät niukoiksi. Sen suhteen lukijoilla on mahdollisuus aukkopaikkoja ja yhteyksiä täydentää lehden palstoille.

Tämän kirjoituksen ensimmäinen musiikinimi **Pablo de Sarasate** on erittäin kuvaava esimerkki Viipurin sijainnista musiikin kartalla. Rautatieyhteys Pietarin ja Helsingin välillä sai taiteilijoita liikkeelle Suomen puolelle ja näin tapahtui myös joulukuussa 1883. Sarasate oli tuossa välellä tiivisti viipurilaislehdessä, mutta maailman parhaaksi viulistiksi ja hänen herättämänsä kiinnostus oli sen mukaisista. Hän tuli Pietarista Helsinkiin konsertoimaan ja paluumatkalla jäi yöpymään Viipuriin sekä pitämään konsertin raatihuoneen salissa. Lehtikommenttien mukaan yleisö sai haluamansa, ”vieraan korkeinta luokkaa”. Ohjelmistossa oli Mendelssohnia sekä Sarasaten omien espanjalaissävelmien rinnalla hänen konsertteja varten muokkaamansa ja nimeämänsä muunnelma Faust-oopperan teemoista. Niihin riitti säestäjäksi taitava pianisti. Kiinnostuneet voivat eläytyä 135 vuoden takaisen konsertin Faust-osuuteen kirjoittamalla nettihakuun sulujen sisällä olevan linkin (<https://www.youtube.com/watch?v=VY1pISD3cWA>). Ajan kuvaan kuului, että suomenkieliset lehdet eivät aiheesta uutisoineet ennen eivätkä jälkeen konsertin, mutta ruotsinkielinen viipurilaislehdistö piti asian selkeästi esillä. Vallasväen musiikista päästiin laajempiin piireihin jo seuraavalla vuosikymmenellä.

Tämä on kapeaa poimintaa ja tiivistä tulkintaa laajasta aiheesta. Pajamon teoksen kautta mustavalkoinenkin historiallinen musiikkikuva värittyy viipurilaiseksi soittojen maisemaksi.

– Hannu Rastas –

Köyhäinhoitoa Kakin kappelissa

Kappelissa ei ollut mitään järjestettyä köyhäinhoitoa. Kirkkovaivaiset saivat apua vaivassasta, johon varoja kerääntyi lahjoista, häissä, hautajaisissa ja kirkossa kannetuista kolehdeista. Uuraassa oli tätä tarkoitusta varten säästölaatikko, joka kerran tai kahdesti vuodessa tyhjennettiin. Tavallisesti oli vain kaksi tai kolme apua tarvitsevaa, joten varat riittivät hyvin heitä varten. Mistä johtuu, että yhteiskunnan apua tarvitsevien lukumäärä oli näin alhainen, kun sen sijaan heidän määränsä nykyään lasketaan monissa kymmenissä, vaikka olot ovat kaikin puolin kehittyneemmät ja rikkaimmat? Mainittakoon, että 1780 olivat vaivassassan varat 40 ruplaa 6 kopeekkaa. Köyhäinapua nauttivien harvalukuisuus johtuu siitä, että itsensä elättäminen katsottiin silloin jokaisen velvollisuudeksi ja pidettiin häpeällisenä turvautua yhteiskunnan apuun.

Kiitollista mainitsemista ansaitsee, että ”Wanhassa Suomessa” nälänhädän aikana 1805 valtio jakoi kärsiville viljaa. Jaon toimittivat papit, joiden oli tarkasti käsketty valvomaan, että avunsaaja oli todellakin puutteessa ja ettei vain kukaan käyttänyt tätä kallista viljaa viinan polttamiseen. Emme tiedä, missä määrin tätä avustusta tarvittiin Johanneksessa ja ketkä olivat ne onnelliset, jotka siitä tulivat osallisiksi.

”Wanhassa Suomessa” tapaamme hiukan melissairaiden hoitoakin. Maaliskuun 24. päivänä 1804 annetun määräyksen mukaan tuli sairas heti saattaa piirilääkärin tutkittavaksi. Ei ole säilynyt tietoja, ketkä Johanneksessa tässä suhteessa tarvitsivat lääkärin apua.

Edellä olevassa on kuvailtu, millaisena kristillinen elämä ilmeni kappelissa 1712-1812, tuona kaikin puolin vaarallisena aikana. Muualla huononivat siveelliset olot siinä määrin, että voimme sanoa kappelimme olleen tässä suhteessa ”Wanhassa Suomen” parhaimpia seurakuntia. Sen aikakauden ihmiset kestävät ulkomaisten olojen huonomuudesta huolimatta kunnialla vertailun elämän puhtaudesta nykyisen sukupolven kanssa.

Kuinka tavattoman suuressa kiitolisuudenvelassa ollaankaan Johanneksessakin ”isien kirkolle”? Kuka viitoitti taivaan tietä ahtaissakin oloissa? Keneltä kuultiin lohduttavaa evankeliumia suruissa ja murheissa? Kuka viritti toivon sydämiin epätoivonkin raskaina päivinä? Mistä lähti se voima, joka esti sulautumasta venäläisiin aikana, jolloin uusi kieli, vieras sivistys, outo katsantotapa ja tuntematon lainsäädäntö tekivät talonpojasta miltei maaoorjan? Kiitos kaikista näistä suurista, kalliista lahjoistasi Sinulle, ”isien kirkko”!

Koonnut
– Riitta Kukkonen –

Lähde: Erkki Gummerus: Piirteitä Johanneksen seurakunnan historiasta kappeliseurakuntana 1721-1812.

Se nykyajan nuoriso...

Viime elokuussa lähti Johanneksen Koskijärvellä asuvan Anton Hörkön kukko metsään ja eleli siellä muiden metsälintujen tavoin, laulaen korven kätöksä ja lentäen tavattoman hyvin. Mutta ei vaan antanut itseään kiinni. Nyt kuitenkin talven tultua katsoi kukko viisaammaksi jättää ”luonnonlapsen” elämän ja palata kotiinsa täysissä sielun ja ennen kaikkea ruumiinvoimissa. Nyt jatkaa kukko taas entistä säännöllistä elämäänsä, tervehtien emäntää aamuvirsillään ja paimentaen kanalaumaansa. Mitä tehnee ensi kesänä?

16.1.1929
– Riippumaton Työläinen no 3 –

Heimo Heimola Viipurin vuosinaan.

Kontot Johanneksesta ja vähän muualtakin

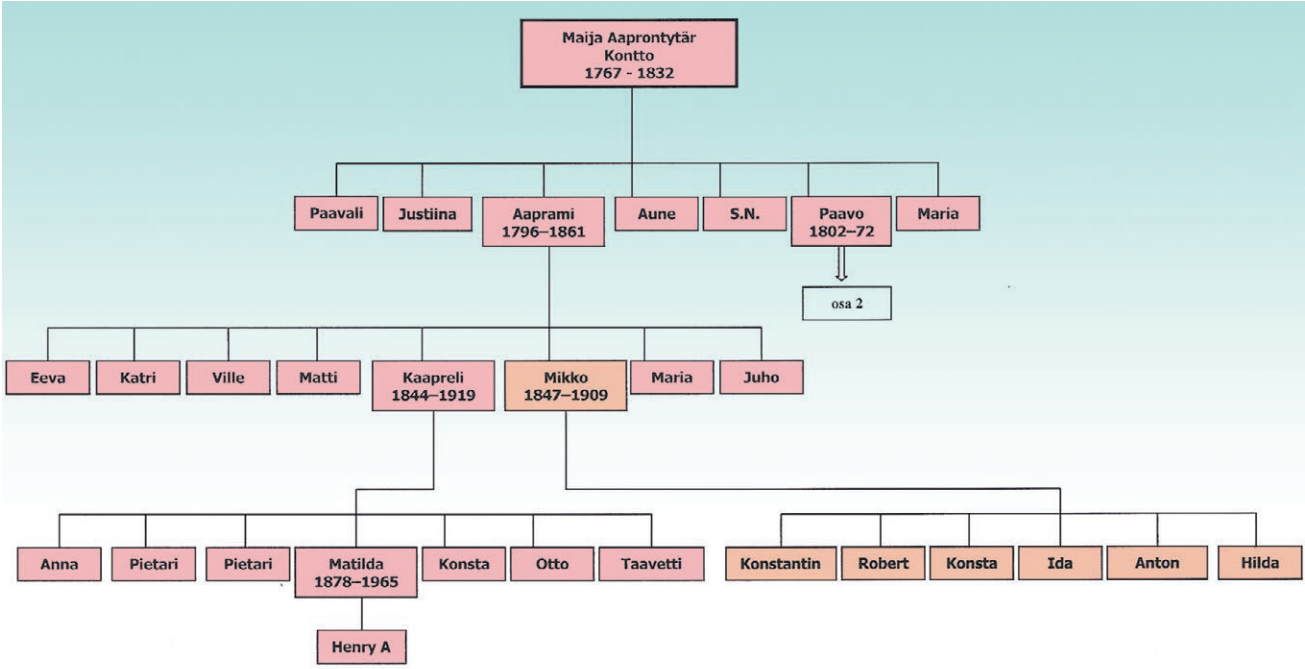
Abraham Matinpoika Konton suku Mattilassa

Maija Abrahamintytär Konton (1767-1832) jälkipolvia (1A)

Maijan puoliso oli talollinen **Knuutti Paavonpoika Väntsi** (1772-1835). Knuutin isä **Paavo Ristonpoika** oli syntyisin Kuolemajärven Inkilästä, josta Paavo oli tullut Kaijalaan äitinsä toisen avioliiton kautta Väntsille ja sai siten sukunimen Väntsi. Sittemmin aikuistuttuaan hän muutti perheineen Väntsiltä yhtiömieheksi **Yrjö Matinpoika Konton** tilalle. **Abraham Matinpoika Konton** tilaosalle kotivävyksi tullut Knuutti Paavonpoika Väntsi joko otti sukunimen Kontto, tai hänet vain merkittiin papin toimesta asiakirjoihin sukunimellä Kontto.

Maijalla ja Knuutilla oli seitsemän lasta: Paavali, **Justiina** (s. 1793), **Abraham** (s. 1796), **Aune** (s.1798), **Paavo** (s.1802) ja **Maria** (s.1807). **Justiina** (1793-1869) avioitui Revonsaaren Hankalalle **Juho Eskonpoika Hankalan** (1792-1844) kanssa, Aune (1798-1860) samaan taloon **Jaakko Eskonpoika Hankalan** (1802-56) kanssa ja Maria (1807-1855) Kaijalan Loikakselle **Jaakko Pärtynpoika Loikaksen** (1804-82) kanssa. Abraham Knuutinpoika Kontto (1796-1861) nai Koskelta työmiehentytär **Liisa Ristontytär Karhun** (1807-86). Liisan isoisä oli Mattilan varhaisempi isäntä Yrjö Matinpoika Kontto, joten Liisa oikeastaan palasi isovanhempiensa tilalle Mattilaan. Lapsia Aapramilla ja Liisalla syntyi kahdeksan: **Eeva** (1831-1902), **Katri** (1835-1908), **Ville**, **Matti**, **Kaapreli** (s. 1844), **Mikko** (s.1847), **Maria** ja **Juho**.

Lapsista Ville, Matti, Maria ja Juho eivät eläneet aikuisikään. Eeva avioitui Kaijalan Loikakselle leskimies **Taavetti Mikonpoika Loikaksen** (1819-1888) kanssa ja Katri samoin Loikakselle lampuotinpoika **Juho Matinpoika Loikaksen** (1830-1885) kanssa. Vaikka Abraham Kontosta ei ole jäänyt kirjoihin paljoakaan merkintöjä, on kuitenkin todettava, että hän oli veljensä Paavon kanssa ensimmäisten joukossa lunastamassa Johanneksesta ns. lahjoitusmaita kruunulta itsenäiseksi perintötilaksi. Tosin Abraham Knuutinpoika ehti tilan perinnöksi oston jälkeen olla itsenäisenä talollisena vain puoli vuotta. Kaapreli Abrahaminpoika Kontto (1844-1919) jäi tilaosalleen talolliseksi. Hän haki vaimokseen talollisentytär **Karoliina Mooseksentytär Kososen** (1843-1933) Kaijalan Hörköltä. Lapsia Kaaprelilla ja Karoliinalla oli seitsemän: **Anna** (1874-1917), **Pietari Jaakko**, toinen **Pietari Jaakko** (1876-1947), **Matilda** (s.1878), **Konstantin**, **Otto** (1881-1955) ja **Taavetti** (1883-1918). Pietari Jaakolla eli ”Kaaprelin Jaakolla” ja Kaijalan Hörköltä kotoisin olevalla **Pauliina Kososella** (1883-1939) ei ollut lapsia. Kaaprelin tytär **Matilda Kontto** (1878-1965) avioitui **Nikolai Paavonpoika Kukkosen** (1871-1951) kanssa. Heillä oli yksi lapsi nimeltään **Henry Adolf Kontto** (1905-91). Otto Kontto lähti aikuistuttuaan pois Kaijalasta, ensin Pietariin ja siten vuonna 1907 Kymiin. Seppä Otto Kontto avioitui Kymissä Pyhtäältä kotoisin olevan **Olga Antintytär Langin** (1883-1954) kanssa. Heillä oli kaksi tytärtä, **Sanni** ja **Elma**. Taavetti Kontto kuoli naimattomana ns. punaisen terrorin uhrina. Matildan evakkotie vei Kaarinaan ja Henryn erinäisten vaiheiden kautta Kymiin (myöhemmin Karhula, nykyinen Kotka), missä hän jatkoi Johanneksessa kunnallisella puolella alkanutta luottamustehtävissä toimimista kuitenkin nyt lähinnä ammattiautoilijoitten järjestöissä. Mikko Abrahaminpoika Kontto (1847-1909) nai Kaijalan Hörköltä talollisentytär **Maria Liisa Mooseksentytär Kososen** (1853-1909), joka oli Kaapreli Abrahaminpojan vaimon sisarpuoli. Mikko Konton ja Maria Liisa Kososen perheeseen syntyi kuusi lasta: **Konstantin**, **Robert**

Kaavio 5. Maija Aaprontyttären Kontto nimiset jälkeläiset, osa I.

(1883-1919), toinen **Konstantin**, **Ida** (1887-1924), **Anton** (1890-1970) ja **Hilda** (1893-1973). Ida Konton puoliso oli **Renne Nissinen** Säkkijärveltä ja Hilda avioitui **Johan Edvard Jääskeläisen** (1893-1976) kanssa. Anton Kontto muutti Viipuriin ja avioitui siellä **Hilda Maria Toropaisen** (1985-1980) kanssa. Anton ja Hilda Kontolla ei tiettävästi ollut lapsia. He elivät viimeiset elinvuotensa Harjavallassa.

Maija Abrahamintytär Konton (1767-1832) jälkipolvia (2B)

Paavo Knuutinpoika Kontto (1802-1872) haki puolisosokseen Karhulasta talollisentytär **Anna Paavontytär Sairasen** (1815-72). Paavolle ja Annalle syntyi kaikkiaan neljätoista lasta. Lapsista **Risto**, **Maija**, toinen **Maija**, **Leena** ja **Paavo** kuolivat lapsina. **Joonas** (s.1835), **Sofia** (s. 1840), **Kristian** (s.1837), **Matti** (s. 1846), **Vappu** (s. 1848), **Antti** (s. 1852), toinen **Paavo** (s. 1855), **Eeva** (s.1857) ja **Nikodemus** (s.1861) elivät pääasiassa Kaijalassa. Lapsista **Vappu Paavontytär Kontto** (1848-67) jäi naimattomaksi. Sofia Paavontytär (1840-1921) avioitui renki **Jooseppi Kallenpoika Närhisen** (1844-1919) kanssa, Eeva Paavontytär Kontto (1857-1925) avioitui Koskelta kotoisin olevan itsellisen **Juho Aleksanterinpoika (Skoulu) Koulun** (1849-1929) kanssa. Veljensä Abrahamin kuoltua Paavo Knuutinpoika näyttää käytännössä hallinneen sekä omaa että veljensä osaa perintötilasta.

Varsin pian tilasta lohkottiin osa **Joonas Paavonpoika Kontolle** (1835-1906). Talollinen Joonas Kontto oli päättämässä kunnan asioista kunnallislautakunnan jäsenenä. Hänen tuvassa

ylläpidettiin myös lukutupaa ja pientä kirjastoa. Hänen puolisonsa oli lampuotintytär **Anni Mikontytär Rastas** (1832-1913) Kaijalan Rautasepältä. Lapsia heillä oli seitsemän: **Anton** (s.1858), **Niko**, **Anna Maija** (s.1861), **Nikolai**, **Helena**, toinen **Nikolai** (s.1868), **Aleksanteri** (s.1870), **Amalia** (s. 1872) ja **Ida** (s.1875). Anna Maija Joonaksentytär Kontto (1861-1949) avioitui Kaislahdessa talollisenpoika **Jaakko Aapelinpoika Puusan** (1860-1931) kanssa. Heillä ei tiettävästi ollut lapsia. Amalia (1872-1951) ennätti olla kahdesti naimisissa, ensin **Anton Mooseksenpoika Loikaksen** (1865-1901) kanssa ja siten talollisen poikapuolen, leskimies **Taavetti Aataminpoika Nikkolan** (1861-1929) kanssa. Ida Konton (1875-1965) puoliso oli talollinen **Anton Alfred Abrahaminpoika Hörkkö** (s.1867) Kaijalan Hörköltä.

Anton Joonaksenpoika Kontto (1858-1902) haki puolisosokseen Kaijalan Hörköltä talollisentytär **Helena Kaaprelintytär Hörkön** (1862-1925). Lapsia Antonilla ja Helenalla oli yhdeksän: **Alfred**, **Konstantin** (1884-1944), **Hilma**, **Hilma Albertiina** (1892-41), **Artturi** (1894-1942), **Matilda** (1897-1974), **Alviina**, **Verner** ja **Hilja Lyyli**. Hilma Albertiina avioitui **Toivo Reposen** (1888-1984) kanssa, ja Matilda avioitui **August Nikodemuksenpoika Loikaksen** (1891) kanssa. **Konstantin Antoninpoika Kontolla** ja **Hulda Matintytär Puusalla** (1887-1977) oli kahdeksan lasta: **Yrjö Ferdinand** (1910-80), **Elis Viljami**, **Jalo Valtter** (1913-96), **Kalle** (1915-91), **Aira** (1918-55), **Paul Konstantin**, **Margareetta** ja **Martti**. Konstantin Kontto elätti perheensä

työmiehenä Johanneksessa, Lohjalla ja Viipurin maalaiskunnassa. Työmies **Artturi Antoninpoika Kontto** oli aviossa talollisentytär **Elina Kososen** (1898-1989) kanssa. Heillä oli yksi lapsi, **Lilja Lempi**, joka avioitui aikanaan Kalantiin. Muut Anton Joonaksenpojan lapsista eivät ehtineet aikuisikään.

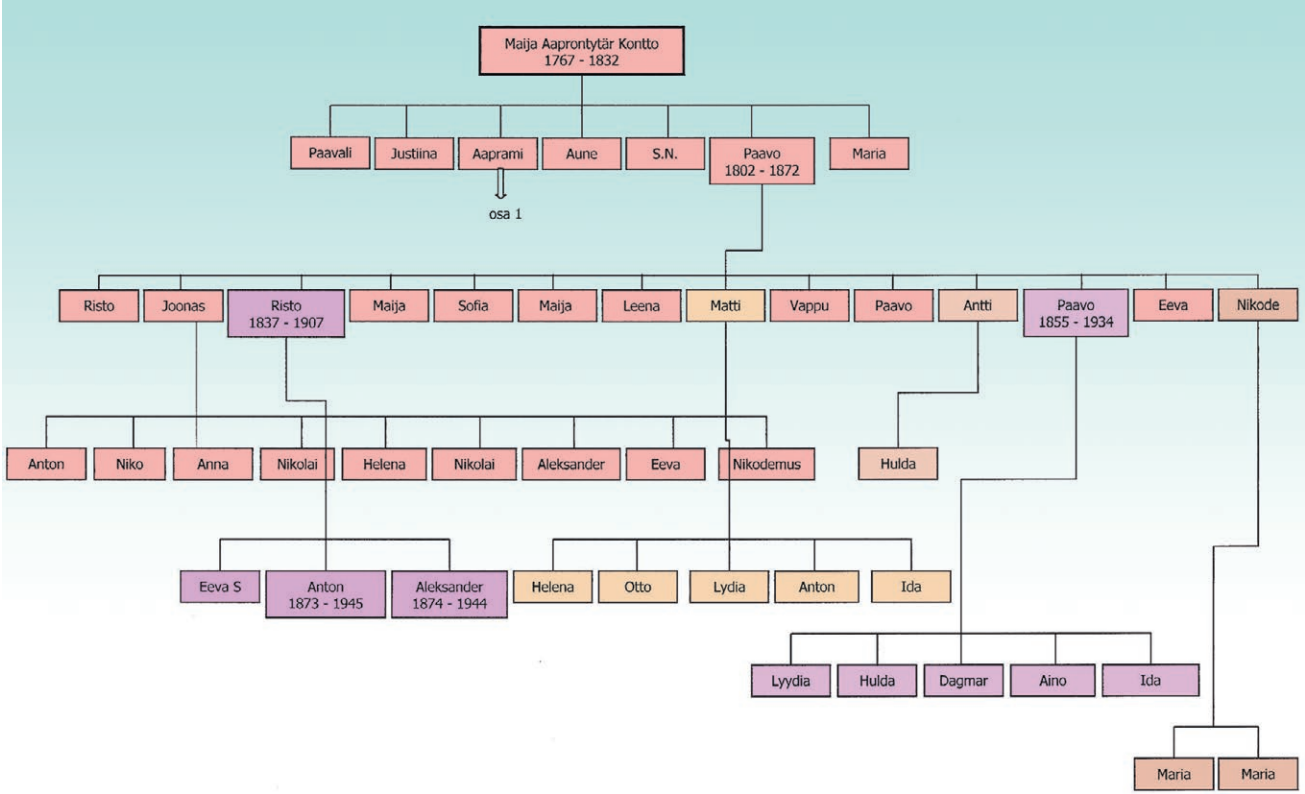
Nikolai Joonaksenpoika Kontto (1868-1951) nai Kaijalasta talollisentytär **Vilhelmiina Rietintytär Väntsin** (1870-1947). Myös hänellä, kuten veljellään Antonilla, oli yhdeksän lasta: **Otto**, **Hugo** (1893-1970), **Arvo Johannes**, **Hilma**, **Konsta**, toinen **Konsta** (1903-85), **Anna** (1905-93), **Lyyli** (1908-99) ja **Elsa** (1911-95). Konsta Kontto avioitui koskijärveläisen **Eeva Helena Lenkkerin** (1911-68) kanssa. Lapsista ei ole tietoa. Hugo jäi ns. vanhaksipojaksi. Nikolai Konton tyttäristä Anna avioitui Kaijalassa **Hugo Hiiren** (1896-1958) kanssa, Lyyli **Vilho Reposen** (1903-84) kanssa, ja Elsa Paimiossa kaijalalaisen **Kauko Hörkön** (1911-90) kanssa. Nikolain evakkotie vei Paimioon.

Aleksanteri Joonaksenpoika Konton (1870-1951) puoliso oli Kaijalasta talontytär **Maria Kristiina Mikontytär Kosonen** (1871-1944). Heillä ei tiettävästi ollut lapsia.

Kristian Paavonpoika Kontolla (1837-1907) ja talollisentytär **Anni Eerontytär Kukkosella** (1846-1925) oli kolme lasta: **Eeva Stiina** (s. 1869), **Anton** (s.1873) ja **Aleksanteri** (s.1874).

Eeva Stiina avioitui Tikkalaan talollisenpoika **Anton Simonpoika Tikan** (1866-1935) kanssa.

Anton Kristianinpoika Kontto (1873-1945) avioitui talollisentytär **Kustaava Kristianintytär Väntsin** (1877-1929)

Kaavio 5. Maija Aaprontyttären Kontto nimiset jälkeläiset, osa 2.

(jatkoa lehden numerosta 3/2019)

kanssa. Lapsia heillä oli kymmenen: **Armas Aleksanteri** (s.1898), **Viljo Anton** (s.1900), **Hilja Lyyli**, **Aino Rauha** (s.1903), **Martta** (1905-xx), **Väinö**, **Einar Johannes**, **Lauri Ludvig**, **Anna Siviä** (s.1915) ja **Arvi Johannes** (1920-43). Anton Kristianinpoika Kontto muutti 1920-luvun alussa perheineen Kuolemajärven Laasolaan. **Aino Rauha Konton** (1903-86) puoliso oli **Emil Loukonen** (1900-87) Kuolemajärveltä, **Anna Siviä Kontto** (1915-2003) avioitui puolestaan koivistolaisen **Juho Venäläisen** (s.1909) kanssa. Loukoset päätyivät evakkotaipaaleltaan Maskuun ja Venäläiset Kokemäelle. **Armas Aleksanteri Konton** (1898-1983) ja Kaijalasta kotoisin olleen **Helmi Lilja Paakkasen** (1899-1959) lapsia ovat **Maija Kyllikki**, **Vieno Inkeri**, **Kaino Irene**, **Olavi**, **Seppo Sakari** ja **Pirkko Tuulikki**. Maanviljelijä **Armas Aleksanteri Kontolla** oli useita luottamustoimia kaikissa asuinkunnissaan niin Johanneksessa ja Kuolemajärvellä kuin perheensä evakkotaipaleen päätepisteessä Nurmijärvelläkin. **Viljo Anton Konton** (s.1900-77) ja **Hilma Karoliina Taatisen** (1901-90) lapsia ovat **Kaisu Annikki**, **Kalevi** ja **Hannu Reino Kalevi**. Viljon ja Hilman tie vei maata viljelemään Halikkoon.

Aleksanteri Kristianinpoika Konton (1874-1944) puoliso oli **Miina** eli **Wilhelmiina Hörkkö** (1878-1949) Koskijärveltä. Lapsia perheessä olivat **Karin Vilhelmiina** ja **Ellen**. Edellinen asui viimeiset elinvuotensa naimattomana Kaarinassa ja jälkimmäisen puoliso oli **Onni Pellervo Uski** (1910-88).

Matti Paavonpoika Konton (1846-1911) puoliso oli talollisentytär **Anni Mikontytär Seppä** (1846-1904) Kaijalan Puusepältä. Lapsia Matille ja Annille syntyi viisi: **Helena** (1868-1953), **Otto** (1874-97), **Lydia** (1879-1911), **Anton** ja **Ida** (s. 1885). Otto oli vasta nuorukaisiässä kuollessaan. Helena avioitui Kaijalaan aiemmin mainitun talollisenpoika **Aleksanteri Mikonpoika Konton** kanssa ja Lydia talollisenpoika **Konstantin Matinpoika Puusan** (1875-1913) kanssa. Konstantin Puusa jäi kotivävyinä viljelemään Matti Konton tilaosaa.

Antti Paavonpoika Kontto (1852-1918), nai työmiehentytär **Liisa Joonantytär Lipposen** (1853-1924) ja muutti työmieheksi Uuraaseen. Heillä oli tytär **Hilda** (s.1878), joka avioitui työmies **Sanfrid Simonpoika Harjun** (1876-1932) kanssa.

Paavo Paavonpoika Kontto (1855-1934) oli laivuri, joka teki Pietarin matkoja. Sieltä hän löysi puolisosokseen **Sofia Nikolaintytär Milenkon** (1864-1941). Tyttäriä Paavolla ja Sofialla oli viisi: **Lydia** (1883-1906), **Hulda** (1885-1903), **Dagmar** (1888-1960), **Aino Maria** (1896-1967) ja **Ida** (1899-1989). Lydia avioitui Kaijalan Kallosenmäelle talollisenpoika **Konsta Kallosen** (s. 1880) kanssa, Aino Maria Kaijalaan Hiirelle **Taavi Armas Hiiren** (1893-1987) kanssa, ja Ida myös Kaijalaan **Uno Anton Rastaan** (1898-1955) kanssa. Dagmar jäi naimattomaksi ja eli viime vuotensa Kaarinassa.

Nikodemus Paavonpoika Kontto (1861-1940) oli myös Pietarin kävijä, ja ansaitsi siellä ansaitsi leipänsä koneenkäyttäjänä. Nikodemus avioitui Pietarissa **Henrika Liljendahlin** (s. 1856) kanssa. Henrikan kuoltua Nikodemus avioitui **Eeva Juhontytär Savolaisen** (1858-1907) kanssa. Nikodemuksella ja Eevalla oli kaksi lasta: **Maria** ja toinenkin **Maria** (1901-1924). Eevan kuoltua Nikodemus avioitui vielä leski **Kaisa Joosepintytär Hörkön** (1863-1937) kanssa. Kolmas avioliitto jäi lapsettomaksi.

–Reijo S. Lehtinen –
reijo.lehtinen@outlook.com

”Hei, Karjalasta heilin minä löysin!”

Vuoden 2013 matkalla olleet valmistautuvat laulamaan Suvivirttä.

Eräs huvittava tapaus sattui minulle jo noin 1950-luvun puolivälissä. Minua varoitettiin! Siihen aikaan olin jo isossa lehtitalossa töissä. Aika paljonkin minua vanhempi työkaveri sanoi minulle: ”Jukka, älä sitten vaan koskaan karjalaista muijaa itsellesi ota!” Olikohan kumppanuussuhteessa ollut jotain kränää työkaverilla, koska näin totesi. Ei se minua pelästyttänyt, ja nyt olemme olleet yhdessä Pirkon kanssa elokuusta 1958 jo yli 60 vuotta. Siinä liitossa kohtasivat iloinen, vieraanvarainen ja toime-lias karjalaistytö ja turkulainen poika juuri sellaisena kuin lukijat tyypillisen turkulaisen tuntevat. Voisi kuvitella, koska yhteisiä vuosia on kuitenkin kertynyt, että molemmiin puolin on tultu vastaan ja paljon. Onneksi olin geneeissä perinyt äidiltäni iloisen luonteen, opetelin positiivisen ajattelutavan, ja sillä jo pääsi pitkälle. No, näitä vastaavanlaisia tarinoita on tietysti tuhansia.

Estää en voi kyyneltäin...

Junnu Vainion laulussa ”Ääretön aava ympärilläin...” on eka säkeistössä tekstiä, joka sopii tavattoman hyvin tähän kirjoitukseeni Johannekselaisessa, ja se kuuluu näin: ”Rinnassain läikähtää tunne kuin ennen, kun mä käyn synnyinseutua päin. Muuttuneeni vaikka uskoin vuosien mennen, estää en voi kyyneltäin.” Siis millaista Johanneksessa oli, miten kaikki tapahtui, miten asioihin suhtauduttiin ja suhtaudutaan. En ymmärrä vieläkään sitä valtavaa uteliaisuutta joka valtasi mieleni sen jälkeen, kun vuonna 2008 teimme perheen kanssa ensimmäisen matkamme Johannekseen. Olin jo kyllä vuosia aikaisemmin ehdottanut Pirkolle ja hänen veljelleen **Aarnille**, että he lähtisivät Johannekseen katsomaan lapsuutensa maisemia. Kerroin heille, että heidän

olkapäätensä ylitse haluaisin nähdä millainen oli Johannes, millainen oli Vaahtola ja millainen oli se Metsäkylä, jossa heidän kotinsa oli ollut. Missä he leikkivät ynnä muuta, ynnä muuta. Tässä suhteessa en ole toki ainoa utelias ja kiinnostunut. Samoin on todennut esim. hyvän kuoroveljeni ”ei-karjalainen” vaimo **Pirjo Hällforss**. Karjalan Liitto ry. on mm. myöntänyt hänelle hopeisen ansiomerkin toiminnasta.

Ja siitä se sitten alkoi...

Nyt olen kuullut paljon sukutarinoita. Hyvä ystävämmeni **Hannu Pentti** on Pirkon serkkupuoli. Hänen kanssaan me istuimme ensimmäisen kerran vuonna 2008 linja-autossa vierekkäin matkalla Johannekseen, menen tullen, Hannu ja minä. Näin tapahtui sitten kuutena vuotena peräkkäin kun olimme mukana **Katajaisen Liisan** vetämillä kotiseutumatkoilla ja Hannu on varmasti yhtä utelias kuin minäkin. Siitä lähtien olemme jutelleet paljon asioista, jotka meitä Johanneksessa kiinnostavat. Hannun kautta olen tutustunut myös Pentin suvun historiaan. Kun vielä joskus saisimme tietää tarinan **Julius Kaukosesta**, Pirkon isoisästä, joka 30-vuotiaana kuoli Käkisalmen vankileirillä 1918, miksi ja miten? Se toiveemme ei varmaan toteudu koskaan.

Mitä minä sitten näin ja koin Pirkon ja veljensä mukana heidän ensimmäisellä kotiseutumatkalla. Pirkolla ja Aarnilla oli kaikki hakusessa. Ei löytynyt kotitalon paikkaa, ei sitä lapsuuden kiveä, ei Valkoista taloa, ei Koivusen kauppa. Kaikki nämä löytyivät vasta seuraavilla matkoilla. Kotitalo oli purettu, rautateitä rakennettu, teitä tehty, perunavaraston rakentaminen on jäänyt kesken ja jätetty silleen. Kaikki tämä hämmänsi. Muistikuva paikasta oli toisenlainen.

Koko Johannes oli rapistunut ja harmaantunut. Varmasti ennen sotaa oli ollut aivan toista. Johanneksen talvea en niinkään osaa kuvitella, mutta kesällä siellä on varmaan ollut kaunista. Meren läheisyys ja sen tuoksu, vilkasta sosiaalista elämää pitäjässä, mutta entäs nyt.

Minua on huvittanut eräs juttu, jonka kuulin kerran Johannesjuhliissa. Muutamia vuosia sitten oli juhliin pyydetty juhlapuheen pitäjäksi noin kolme-/nelikymppinen mies. En muista hänen nimeään enkä toimenkuvaa, ja tiedän että Karjala takaisinajatukselta ollaan montaa mieltä, mutta tämän juhlapuhujan mielestä näin oli ihan hyvä. Jos Suomi saisi Karjalan takaisin, olisivat kaikki kylät, mukana Johannes, muuttaneet samanlaisiksi kuin kaikki muutkin Suomen kylät. Leveä tie kulkisi kylän halki. Molemmiin puolin tietä olisivat kilpailevat bensa-asemat. ABC-Prisma ja toisella puolella tietä K-kauppa. Tietysti Hese ja Lidl ja Tokmanni, mainosliput liehuisivat ja niin edelleen, jne... Ajatelkaapa, kukaan ei enää muistaisi miltä Johannes näytti. Mutta nyt vielä löytyy se Johannes missä on synnytyt ja eletty, vaikkakin rapistuneena ja harmaantuneena. Hauska näkemys, eikö vain!

Mukavia matkoja Johannekseen olemme tehneet mutta vuonna 2013 tehty kotiseutumatka oli Pirkolle toistaiseksi viimeinen. Sellaista kiinnostusta Metsäkylästä, kotitalosta, ei enää löytynyt, mikä innostaisi lähtemään. Ainoastaan se iso kivi oli paikallaan. Surullista, mutta näin se on. Muistoksi jää kuva, jossa matkalaiset, jotka olivat mukana kotiseutumatkalla 2013, laulavat Johanneksessa vielä Suvivirren ennen lähtöään takaisin Suomeen.

– Jukka Johansson –

Tuolla jossain oli kotitalo.

Kevään kirkas kipinä YHTEISKONSERTTI

**Petri Laaksonen ja
Turun Karjalakuoro**

Helsingin Karjalatalo

Käpyläkuja 1,
00610 Helsinki

**Sunnuntai 5.5.2019
klo 16.00**

Liput 25€

Ennakkovaraukset: puheenjohtaja 0400 432 668
sihteeri 040 8345 849

www.petrilaaksonen.net / www.turunkarjalakuoro.fi

28.6.–12.7.2019
KESÄN UUTUUSNÄYTELMÄ

**KOTOMAA
VAARAN
VUARET**

KÄSIKIRJOITUS JA OHJAUS:
PEKKA SAARISTO

TUUSKULAN
KESÄTEATTERI

- 28.–30.6. Kotiseutu matka Johannekseen ja Viipuriin alk. 145 €
 - 1.–6.7. Laatokan kierros opas Heikki Piironen 6 pv 634 €
 - 19.–21.7. Lappeenranta- Saimaankanava-Viipuri 299 €
 - 19.–21.7. Lappeenranta-Viipuri htl Victoria 199 €
 - 1.–7.8. Karjalan helmet opas Sampo Ahto 7 pv. alk. 638 €
 - 14.–20.8. Sotahistoriaa Vienan-Karjalasta Viipuriin – Sampo Ahto 688 €
 - 1.–8.6. Keski-Norjan matka puolih. 1198 €
 - 30.8.–5.9. Valko-Venäjän matka, opas, puolih. 688 €
 - 14.–21.10. Dubrovnik – Albania – Montenegro puolih. 1349 €
- Viisumit: ryhmä 70 €, 12 kk 131 €, 24 kk 250 €**

StarTours Oy
Ritovan Matkat ja Retket
www.startours.fi

Ryhmän kerääjät,
suunnitellaan yhdessä
ryhmällesi mukava matka!

Tornikatu 4, Raisio, p. 020 7931 040

Turun NEVA TOURS OY

365 €
SISÄLTÄÄ
VIISUMIN

**Matka Pietariin ja Viipuriin
2.7.-4.7.2019**

Matkalla iltaretki Uuraaseen
Perinteinen Kaislahden matka

Majoittuminen hotelli Ladoga ja hotelli Druzba.
Sisältää aamiaiset ja illalliset ja jokiristeilyn.

Imoittaudu 15.5. mennessä: p. 02-2504655
tai nevatours@nevatours.fi

VIRPOLUKUJA

Onnentoivotus:

Virvon varvon tuoreeks terveeks
tulevaks vuuveks!
Kui monta urpoo
nii monta uuhta,
kui monta varpaa
nii monta vasikkaa,
kui monta oksaa
nii monta orhii,
kui monta lehtee
nii monta lehmää,
kui monta latvaa
nii monta lammasta.

Palkanpyytely:

Voilusikka lehmästäis,
muna kanastais,
raha kaukkarostais,
pannukaakku taikinastais!
Luppaatkos munan,
lauppaatkos munan,
luppaatkos munan!

Kysely:

Luppaatkos, luppaatkos, luppaatkos?

Uhkailu:

Jos et luppa munnaa,
ni haukka syöp siu kannais!

Virvottavan lupaus:

Luppaan, luppaan, luppaan!

Kuva: Liisa Katajainen

Muisto Räihälästä

Koivu on kaunista puuta muutenkin ja karjalainen koivu on varsinainen muistojen puu. Siihen kun lisätään erityinen paikka ja suvun tarinaa, saadaan muisto Räihälästä. **Raimo Salmi** toimitti kuvan, joka kertoo koivusta ja käden taidoista. Visakoivualustalle kiinnitetty pahka ei ole mikä hyvänsä pahka. Se on koivusta Revonsaaren Räihälästä hänen äitinsä kotitalon perustuksilta. **Reposen Eero** irrotti sen vajaat neljä vuotta sitten. Raimo kuori ja kuivatteli pahkaa kaksi vuotta sekä teki kansalaisopistossa visalaudasta alustan. Lopputuloksena on muistoja.

Virpoluvun syntyvaiheita

Pääsiäinen oli lapsuudessa suuri juhla. Pääsiäisaamuna mummo vei meidät pihalle katsomaan auringon nousua ja sanoi: "Pääsiäinen on niin suuri juhla, että aurinkokin tanssii taivaalla." Virpovitsoja valmistelimme paljon, koristelimme ne karamellipapereista tehdyillä perhosilla ja kaikilla säästetyillä nauhoilla. Kun tämä virpoluku sai alkunsa, olin alakoulun toisella luokalla Hankalan koulussa. Koulussa oli kaksi opettajaa. Yläkoulun opettaja **Akseli Kurimo** asui koululla ja alakoulun opettaja **Sofia Ahokas** asui miehensä kanssa omassa talossaan. Koulussa oli kaksi sisäänkäyntiä, toinen luokkiin ja toinen

opettajan asuntoon. Koulun eteisestä, tampuurista, meni ovi alaluokkaan, toinen yläluokkaan ja kolmas opettajan asuntoon. Opettajan vaimo oli naapurimme **Hilja**-tädin tytär **Lyyti**. Heillä oli kaksi lasta **Irja** ja **Airi**. Leikimme usein heidän kanssaan. **Akseli Kurimoa** kunnioitettiin. Hän pisti joskus oppilaan nurkkaan seisomaan. Eteisestä meni ovi opettajan makuuhuoneeseen. Virpopäivänä opettajan vaimo ja lapset olivat keittiössä. **Kurimo** makasi täkin alla piilossa. Lapsilauma kerääntyi sängyn ympärille ja hakkasi niin että pajunkissat lentelivät kattoon asti. Äkkiä opettaja pölähti istumaan ja sanoi: "Lisätkää vielä virpolukuun uhkaus, niin se tehoaa varmasti." Se tehoi!

Toinen tärkeä päivä oli aprillipäivä. Kerran lapset keksivät aprillata opettajaa. **Vilma**-tyttö kävi pihalle selälleen kädet levällään. Kaksi muuta kepposen tekijää ryntäsi opettajan kotiin. He huusivat: "Vilma pyörtyi!" Opettaja syöksyi ulos Vilman luokse. Oppilaat huusivat yhteen ääneen: "Aprillia, syö silliä ja juo kura-vettä päälle!" Opettaja suorastaan lensi pois paikalta.

Lapsuusaikojaan muisteli Revonsaaren tyttö
– **Maire Uotila o.s. Hankala** –

Päätilän koulupiiriläiset

KEVÄTTAPAAMINEN

Lauantaina 27.4.2019 klo 13:00
Johannes-Seuran toimistolla Myllytie 1, Piikkiö
Haastellaa ja kahviikii saahaa
Pien paketti mukkaa
Tervetulloo Piikkiöön

Johtokunta

Kattavaa isännöintipalvelua Turun alueella

Turun talousalueen suurimpana yksityisenä isännöitsijätoimistona olemme tarjonneet kokonaisvaltaisia isännöintipalveluita jo yli 50 vuoden ajan. Se on luonut näkemyksen siitä, miten isännöintialan ammattilaisen tulee toimia.

Varsinais-Suomen Isännöintitalo Oy on auktorisoitu ja ISA ry:n auditoima, työntekijöidensä omistama isännöitsijätoimisto.

Kaipaako taloyhtiönne ammattitaitoisen ja osaavan isännöitsijätoimiston palveluita? **Ota meihin yhteyttä!**

Olette lämpimästi tervetulleita tutustumaan toimistoomme!

Ari Kesäläinen, Toimitusjohtaja, RI (YAMK), AIT, ISA
p. 020 722 9944, 0400 523 194
Maariankatu 4 C, 20100 Turku
ari.kesalainen@isannointitalo.fi

www.isannointitalo.fi

Autokorjaamo Testipiste oy

Hallimestarinkatu 22
20780 KAARINA

Puh. (02) 243 5585
Faksi (02) 243 5100
Gsm (0400) 824 767
markku.hiiri@testipiste.fi

Johannekselainen

Johannekselainen ilmestyy 9 kertaa vuodessa

Kustantaja ja julkaisija:

Johannes-Seura ry

Toimisto:

Myllytie 1 (Kirkonkulma) 21500 Piikkiö, puh. 02-4795 118

Avoimna: **keskiviikkoisin** klo 12-17 sekä kuukauden **ensimmäisenä ja kolmantena arkilauantaina** klo 10-15. (ks. sivu 2)

www.johannes.fi

sähköposti: Johannesseura@elisanet.fi

Päätoimittaja:

Hannu Rastas, Saksantie 89, 21500 Piikkiö

Puh: 050-3541 363

Sähköposti: hannu.rastas@dlc.fi

Lehtitoimikunta:

Marjatta Haltia, Liisa Katajainen, Sari Scimone, Kaija Sipilä ja päätoimittaja.

Lehden toimittajia:

Kaikki lukijamme, johannekselaiset ja heidän ystävänsä.

Ilmoitushinnat: 0,55 €/palstamm (perusteena 4-palstainen sivu, palstan maksimileveys 70 mm).

Säännöllisistä jatkuvista ilmoituksista alennus.

Kuolinilmoitukset:

- korkeus < 10 cm = 80 €

- korkeus enintään 10-15 cm = 100 €

Kiitosilmoitukset: 5 €.

Tilaushinnat vuonna 2019:

Vuosikerta (9 lehteä) 30 € Suomi ja Ruotsi, muut maat 35 €.

Lisänumerot 3 €/kpl + mahdolliset toimituskulut.

Piikkiön Osuuspankki FI54 4714 1020 0595 46.

Toimituksellinen aineisto:

Lukijoiden kirjoituksia ja kuva-aineistoa otetaan muokattavaksi julkaisemista varten tai julkaistavaksi sellaisenaan.

Vastuu ja päätökset julkaisemisesta ovat toimituksen. Julkaisemisen jälkeen alkuperäiset kuvat palautetaan, muu aineisto pyydetään.

Vastuu ilmoituksista:

Puhelimitse annettuihin ilmoituksiin sattuneista virheistä lehti ei vastaa. Ilmoituksen poisjäämisestä tai muusta julkaisemisesta sattuneesta virheestä lehden vastuu rajoittuu enimmillään ilmoituksesta maksetun hinnan palauttamiseen.

Taitto: Esa Haltia

Sata-Pirkan Painotalo Oy